КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ

Розробка графічно-ілюстративного оформлення та макету книги Бориса Грінченка “Кавуни”

Виконала студентка IV курсу
групи ГДфмб–1–22–4.0д
спеціальності 022 Дизайн
ОПП Графічний дизайн
ОПС фаховий молодший бакалавр
Панченко Вікторії Дмитрівни
Керівник:
Олена КАЗІМІРЕНКО

Рекомендовано до захисту
ЦК образотворчого мистецтва і дизайну

Протокол від 20.05.2026р. №8

Голова ЦК _____
Олена КАЗІМІРЕНКО

Захищено«___»_____2026 р.
Оцінка _____ _____

Протокол ЕК від «__»___2026р. № __

Голова ЕК _____
Ольга МИХАЙЛЮК
доктор філософії з дизайну, доцент кафедри графічного дизайну КДАДПМіД імені Михайла Бойчука

Київ – 2026

ЗМІСТ

ВСТУП ……. 3
РОЗДІЛ 1. КНИГА ДЛЯ ДІТЕЙ ЯК ОБ'ЄКТ ДИЗАЙНУ…… 5
1.1. Характеристика твору Бориса Грінченка "Кавуни"…….. 5
1.2. Особливості ілюстрування дитячої книги……. 6
1.2.1 Аналіз сучасних тенденцій та аналогів книжкового дизайну … 9
1.3. Основи композиції та типографії книжкового видання ……. 12
1.3.1 Обґрунтування вибору стилістичного та художнього рішення майбутнього видання…….. 14
РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА ГРАФІЧНО-ІЛЮСТРАТИВНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТА МАКЕТУ КНИГИ …… 16
2.1. Формування технічного завдання та визначення цільової аудиторії…… 16
2.1.1 Розробка концепції графічно-ілюстративного оформлення книги……. 20
2.2. Художньо-образне вирішення ілюстраційного ряду……. 21
2.3.Проектування макету та верстка книжкового видання…….. 23
ВИСНОВКИ……. 26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…… 28
ДОДАТКИ……. 30

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку книжкового дизайну особливого значення набуває якісне графічно-ілюстративне оформлення видань, зокрема дитячої літератури. Візуальна складова книги відіграє важливу роль у формуванні інтересу до читання, сприяє кращому сприйняттю змісту та створює емоційний зв'язок між читачем і твором. Саме тому розробка цілісного художнього образу книги є актуальним завданням для сучасного графічного дизайнера.

Актуальність теми зумовлена необхідністю осучаснення графічного оформлення класичних літературних творів відповідно до сучасних вимог книжкового дизайну та візуальної комунікації. У сучасних умовах візуальна складова відіграє важливу роль у сприйнятті інформації, особливо у дитячих книжкових виданнях, де ілюстрація є ключовим елементом взаємодії читача з текстом. Твір Борис Грінченко "Кавуни" має значну культурну цінність, однак потребує актуалізації візуального оформлення для підвищення зацікавленості сучасної аудиторії.

Мета - Розробка графічно-ілюстративного оформлення та макету книги "Кавуни" Борис Грінченко, спрямована на створення цілісного художньо-образного рішення видання, яке забезпечує гармонійне поєднання змісту літературного твору з візуальною формою. Метою є формування сучасного дизайнерського підходу до оформлення книги з урахуванням принципів композиції, типографіки та ілюстрування, а також особливостей сприйняття цільової аудиторії. Результатом має стати функціонально та естетично цілісний макет книжкового видання, придатний до використання у видавничій практиці.

Об'єкт дослідження: книжковий дизайн як складова графічного дизайну та сфера візуальної комунікації, що охоплює процеси створення, оформлення та подання друкованих видань. Об'єкт включає принципи художнього оформлення книги, закономірності побудови композиції, використання типографіки та ілюстрації, а також особливості взаємодії тексту і зображення у межах єдиного візуального середовища.

Предмет дослідження: графічно-ілюстративне оформлення та макет книги “Кавуни” Борис Грінченко.

Завдання проекту.

Дослідження особливостей проєктування книжок для дітей різної вікової категорії.

Аналіз існуючих аналогів книжок для підліткової аудиторії.

Розробка графічно-ілюстративного оформлення та макету книги Бориса Грінченка “Кавуни”.

У процесі виконання роботи застосовуються такі методи дослідження: аналіз літературних джерел, порівняльний аналіз аналогів, узагальнення та систематизація інформації, а також метод художнього проєктування.

Практичне значення роботи полягає у створенні дизайнерського рішення книжкового видання, яке може бути використане у видавничій практиці та сприятиме популяризації української літератури серед сучасної аудиторії.

РОЗДІЛ 1. КНИГА ДЛЯ ДІТЕЙ ЯК ОБ'ЄКТ ДИЗАЙНУ

1.1. Характеристика твору Бориса Грінченка "Кавуни"

Твір "Кавуни" Борис Грінченко є зразком української класичної літератури, що відображає побут, традиції та світогляд українського народу. Автор у доступній та образній формі передає сюжет, який є зрозумілим і близьким для дитячої аудиторії, поєднуючи простоту викладу з виразністю художніх засобів. Літературна основа твору характеризується чіткою структурою, послідовним розвитком подій та наявністю яскравих образів персонажів. Описові елементи відіграють важливу роль у формуванні візуального уявлення про події, що створює сприятливі умови для подальшого ілюстрування. Текст має емоційне забарвлення та містить деталі, які можуть бути інтерпретовані засобами графічного дизайну.

З художньої точки зору твір відзначається наявністю характерних сюжетних сцен, які можуть бути трансформовані в ілюстративний ряд. Природні мотиви, побутові ситуації та образи персонажів створюють основу для формування візуальної концепції майбутнього видання. Це дозволяє дизайнеру працювати з композицією, ритмом сторінок та взаємодією тексту і зображення.

Особливості твору "Кавуни" обумовлюють доцільність використання стилізованих, виразних, але водночас зрозумілих ілюстрацій, що відповідають віковим особливостям читачів. Важливим є збереження автентичності змісту при одночасному застосуванні сучасних підходів до оформлення, що дозволить створити актуальне та естетично цілісне книжкове видання.

Таким чином, літературно-художні особливості твору є основою для розробки графічно-ілюстративного рішення, що забезпечить гармонійне поєднання текстового та візуального компонентів книги. Важливою особливістю твору є його доступність для сприйняття, що досягається завдяки простій, але виразній мові та чіткій побудові сюжетної лінії. Така структура сприяє легкому засвоєнню змісту та створює сприятливі умови для

візуальної інтерпретації подій. Наявність конкретних ситуацій, описів навколишнього середовища та характерних деталей дозволяє формувати ілюстративний ряд, який органічно доповнює текст. Сюжет твору має виражену динаміку, що передбачає чергування спокійних та активних сцен. Це створює можливості для варіативного композиційного вирішення сторінок книги, використання різних масштабів зображення, а також побудови ритму у верстці. Важливим є також емоційний аспект твору, який може бути підсилений засобами графічного дизайну, зокрема через характер лінії, фактуру та стилізацію ілюстрацій.

Окрему увагу слід приділити середовищу, в якому розгортаються події твору. Побутові та природні мотиви створюють основу для формування візуального стилю, що може включати елементи української традиційної культури. Це відкриває можливості для використання декоративних прийомів, орнаментальних мотивів та стилізації форм, що сприятиме створенню впізнаваного художнього образу видання. Таким чином, літературно-художні особливості твору визначають основні напрямки розробки графічно-ілюстративного оформлення книги. Вони впливають на вибір стилю, композиційних рішень та характер ілюстрацій, що в подальшому забезпечить цілісність та виразність дизайнерського проєкту.

1.2. Особливості ілюстрування дитячої книги

Художнє оформлення дитячих книжкових видань є важливим елементом формування читацького інтересу та ефективного сприйняття інформації. На відміну від видань для дорослої аудиторії, дитяча книга потребує особливого підходу до візуальної організації, оскільки ілюстрація виконує не лише декоративну, а й пізнавальну та пояснювальну функції. Однією з основних особливостей оформлення дитячих книг є тісний взаємозв’язок тексту та зображення. Ілюстрації доповнюють зміст, розкривають сюжетні моменти та допомагають краще зрозуміти події, що відбуваються у творі. [1] Вони повинні бути зрозумілими, емоційно

виразними та відповідати віковим особливостям цільової аудиторії. Важливим аспектом є вибір стилістики ілюстрацій. Для дитячих видань характерне використання узагальнених форм, чітких силуетів, виразних композицій та доступної візуальної мови. Стиль оформлення має сприяти створенню цілісного художнього образу книги та підтримувати атмосферу літературного твору.

Окрему роль у художньому оформленні відіграє типографія. Шрифтове рішення повинно забезпечувати зручність читання, відповідати загальному стилю видання та гармонійно поєднуватися з ілюстративним матеріалом. Важливими є також композиційна організація сторінки, баланс між текстом і зображенням, ритм розміщення елементів та логіка верстки. Таким чином, художнє оформлення дитячої книги є комплексним процесом, що поєднує ілюстрацію, типографіку та композицію, забезпечуючи цілісність візуального сприйняття та ефективну передачу змісту твору. Важливим аспектом художнього оформлення дитячих книжкових видань є також врахування психологічних особливостей сприйняття інформації. Дитяча аудиторія краще реагує на чіткі, зрозумілі образи, які мають емоційне наповнення та сприяють розвитку уяви. Саме тому ілюстрації повинні бути не перевантажені деталями, але достатньо виразні для передачі змісту та настрою твору.

Значну роль відіграє і колористичне рішення або його відсутність у разі використання монохромної графіки. [2] У чорно-білих виданнях особлива увага приділяється роботі з лінією, штрихом, фактурою та контрастом, що дозволяє досягти виразності без використання кольору. Такий підхід сприяє створенню стилізованого художнього образу та формує цілісну візуальну мову книги. Крім того, важливим є дотримання єдиного стилістичного підходу в межах усього видання. Узгодженість ілюстрацій, шрифтових рішень, декоративних елементів та композиції сторінок забезпечує цілісність сприйняття та підсилює художній образ книги. Наявність єдиної графічної системи дозволяє уникнути візуальної

розрізненості та сприяє формуванню впізнаваного стилю. Таким чином, художнє оформлення дитячих книжкових видань передбачає комплексний підхід, що враховує не лише естетичні, але й функціональні та психологічні аспекти. Це забезпечує ефективну взаємодію тексту та зображення і створює умови для повноцінного сприйняття змісту твору. Не менш важливим елементом художнього оформлення є ритмічна організація книжкового простору. Чергування ілюстрацій різного масштабу, текстових блоків та вільних площин дозволяє створити динаміку перегортання сторінок і підтримувати інтерес читача протягом усього процесу читання. Правильне чергування візуально насичених і більш стриманих сторінок сприяє комфортному сприйняттю інформації та запобігає перевантаженню. Важливу роль відіграє також формат видання та його конструктивні особливості. Розмір сторінки, поля, пропорції текстових і зображувальних елементів безпосередньо впливають на зручність користування книгою. Для дитячих видань характерне прагнення до більш відкритої композиції, де достатньо простору для сприйняття кожного елементу окремо, що полегшує орієнтацію в змісті. Окремої уваги потребує взаємодія книги як фізичного об’єкта з читачем. [2] Тактильні відчуття, матеріал паперу, щільність сторінок та якість друку також формують загальне враження від видання. Це підкреслює комплексний характер книжкового дизайну, де важливими є не лише візуальні, але й матеріальні аспекти.

Таким чином, художнє оформлення дитячої книги є багаторівневим процесом, що включає композиційні, стилістичні, психологічні та конструктивні складові. Їх комплексне врахування дозволяє створити функціонально зручне та естетично виразне видання, яке ефективно виконує свою комунікативну та пізнавальну роль.

1.2.1 Аналіз аналогів базових складових фірмового стилю

Аналіз аналогів книжкового дизайну є важливою складовою передпроєктного етапу, оскільки дозволяє визначити сучасні підходи до оформлення дитячих та підліткових видань, виявити ефективні засоби візуальної комунікації та сформувати обґрунтоване дизайнерське рішення. У межах дослідження було проаналізовано ряд відомих книжкових видань, що відзначаються виразним художнім оформленням та мають різні стилістичні підходи до ілюстрування.

Зокрема, книга “Маленький принц” Антуан де Сент-Екзюпері вирізняється особливим авторським стилем ілюстрацій, що поєднує простоту виконання з глибоким змістовим наповненням. Ілюстрації мають мінімалістичний характер, виконані у легкій, майже ескізній манері, що створює відчуття безпосередності та щирості. Композиційні рішення у виданні є стриманими, з великою кількістю вільного простору, що дозволяє акцентувати увагу на ключових образах. Важливою особливістю є інтеграція ілюстрацій у текстову структуру, що формує цілісне художнє середовище.

Рисунок 1.2.1.1. Обкладинка книги “Маленький принц”

У книзі “Тореадори з Васюківки” Всеволод Нестайко спостерігається інший підхід до оформлення, орієнтований на динаміку та емоційність. Ілюстрації мають більш насичений та експресивний характер, що відповідає гумористичному та пригодницькому змісту твору. Використання активних композицій, різноманітних ракурсів та виразних персонажів сприяє створенню відчуття руху та залучення читача до подій. Типографічні рішення у таких виданнях зазвичай є більш нейтральними, щоб не перевантажувати загальну композицію, проте гармонійно поєднуються з ілюстративним рядом.

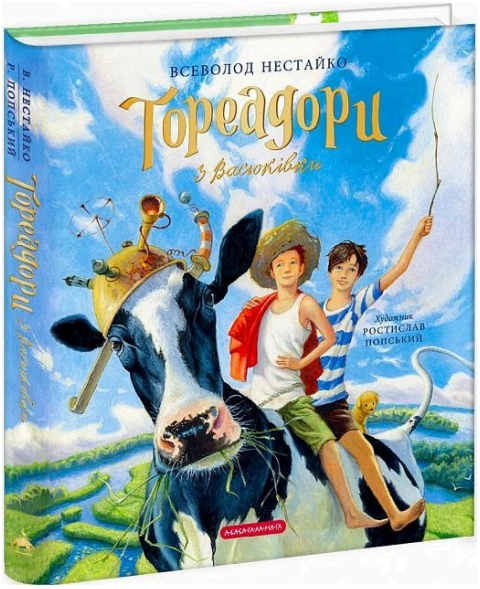

Рисунок 1.2.1.2. Обкладинка книги “Тореадори з Васюківки”

Книга “Чарівна пір’їнка” Леся Пронь є прикладом сучасного дитячого видання, в якому особлива увага приділяється емоційній складовій візуального оформлення. Ілюстрації відзначаються м’якою стилістикою, використанням плавних форм та гармонійною композицією, що створює атмосферу казковості та легкості. Візуальні образи спрямовані на формування позитивного емоційного сприйняття та розвитку уяви дитини. Композиція сторінок є врівноваженою, із чітким розподілом текстових і зображувальних елементів, що забезпечує зручність читання. Типографіка, як правило, виконує допоміжну функцію, не перевантажує загальне оформлення та органічно поєднується з ілюстративним рядом. Таким чином, дане видання

демонструє сучасний підхід до створення дитячої книги, де ключову роль відіграє емоційно-образне вирішення та цілісність візуального середовища.

Рисунок 1.2.1.3. Обкладинка книги “Тореадори з Васюківки”

Проведений аналіз дозволяє визначити основні тенденції сучасного книжкового дизайну. До них належать прагнення до створення цілісного художнього образу видання, активна взаємодія тексту та ілюстрації, використання стилістично узгоджених графічних елементів, а також орієнтація на особливості цільової аудиторії. Значну роль відіграє індивідуальність стилю, що дозволяє виділити видання серед інших та сформувати впізнаваний візуальний образ.

Отже, аналіз аналогів книжкового оформлення є основою для формування власної концепції графічно-ілюстративного рішення. Врахування різних стилістичних підходів дозволяє обрати найбільш доцільні засоби виразності для розробки книги “Кавуни”, що поєднуватиме традиційний зміст твору з сучасними дизайнерськими тенденціями та забезпечуватиме ефективне сприйняття видання.

1.3. Основи композиції та типографії книжкового видання

Композиційна організація книжкового видання є одним із ключових чинників формування його візуальної цілісності та функціональної зручності. Вона визначає принципи розташування текстових і графічних елементів на сторінці, забезпечує логічну послідовність подання інформації та сприяє створенню єдиного художнього образу книги. Особливої ваги композиція набуває у дитячих книжкових виданнях, де вона повинна не лише організовувати матеріал, але й активно впливати на емоційне сприйняття читача. Основою композиційного рішення є модульна сітка, яка виступає інструментом структуризації простору сторінки. [3] Вона дозволяє впорядкувати розміщення тексту та ілюстрацій, забезпечити узгодженість між різними елементами та створити візуальну рівновагу. Використання сітки сприяє формуванню чіткої системи верстки, що особливо важливо при роботі з великим обсягом матеріалу. Водночас, для дитячих видань доцільним є поєднання чіткої структури з елементами варіативності, що дозволяє уникнути надмірної статичності та створити більш живу, динамічну композицію. Важливим аспектом композиції є баланс між текстовими та зображувальними елементами. У дитячій книзі ілюстрація часто виконує провідну роль, тому композиційні рішення повинні передбачати достатній простір для її розміщення. Ілюстрації можуть займати як частину сторінки, так і всю площину розвороту, формуючи візуальні акценти. Текст, у свою чергу, має бути розташований таким чином, щоб не заважати сприйняттю зображення, але водночас залишатися читабельним та логічно пов’язаним із ілюстративним матеріалом.

Не менш важливою є організація вільного простору (поля), який виконує функцію візуального “дихання” сторінки. Наявність достатньої кількості незаповненого простору дозволяє уникнути перевантаження, підвищує зручність сприйняття та підкреслює ключові елементи композиції.

У сучасному книжковому дизайні спостерігається тенденція до збільшення ролі вільного простору, що сприяє створенню більш лаконічних та виразних рішень. Типографічне оформлення є невід'ємною складовою композиції та відіграє важливу роль у забезпеченні функціональності видання. Вибір шрифту повинен враховувати особливості цільової аудиторії, характер тексту та загальну стилістику оформлення. Для дитячих книг характерне використання гарнітур із чіткою, простою формою літер, що забезпечує легкість читання. Значення мають також такі параметри, як кегль шрифту, міжрядковий інтервал (інтерліньяж), міжлітерний інтервал та довжина рядка, які безпосередньо впливають на комфорт читання. Окрему увагу слід приділити ієрархії текстових елементів. [4] Заголовки, підзаголовки, основний текст та допоміжні елементи повинні мати чітке візуальне розрізнення, що полегшує орієнтацію у структурі видання. Використання різних шрифтових накреслень, розмірів та композиційних прийомів дозволяє створити зрозумілу систему навігації по книзі.

Важливим компонентом проектування є ритмічна організація видання. Ритм формується через повторення та чергування елементів — текстових блоків, ілюстрацій, декоративних деталей. Зміна масштабу зображень, варіативність композиційних рішень та розміщення акцентів дозволяють створити динамічний характер книги, що утримує увагу читача та сприяє більш глибокому зануренню у зміст. [6] Також слід враховувати формат видання та його конструктивні особливості. Пропорції сторінки, розміри полів, розташування елементів відносно корінця та обрізів впливають на загальне сприйняття книги. Для дитячих видань характерне прагнення до більш відкритої композиції з достатнім простором для кожного елементу, що забезпечує зручність користування. У процесі проектування важливо досягти узгодженості між усіма складовими — композицією, типографікою та ілюстративним рядом. Їх гармонійне поєднання формує цілісне дизайнерське рішення, яке відповідає як естетичним, так і функціональним вимогам. Таким чином, композиційні та типографічні засади проектування книжкового

видання є комплексною системою, що визначає ефективність візуальної комунікації. Їх грамотне застосування дозволяє створити зручне для читання, естетично привабливе та концептуально цілісне видання, що особливо важливо у процесі розробки дитячої книги.

1.3.1 Обґрунтування вибору стилістичного та художнього рішення майбутнього видання

Вибір стилістичного та художнього рішення є завершальним етапом передпроєктного аналізу, що базується на узагальненні результатів дослідження літературного твору, аналізу аналогів та особливостей художнього оформлення дитячих книжкових видань. Саме на цьому етапі формується цілісна дизайнерська концепція, яка визначає характер майбутнього графічно-ілюстративного оформлення книги. З огляду на зміст твору “Кавуни” Борис Грінченко, його сюжетну простоту, емоційність та наближеність до побутових і природних мотивів, доцільним є використання стилю, що передає легкість, невимушеність і теплоту сприйняття. Обраний стиль ілюстрацій, виконаний із імітацією малюнка кольоровими олівцями, дозволяє створити атмосферу щирості та безпосередності, що відповідає характеру дитячого сприйняття.

Скетчевий мультяшний характер ілюстрацій забезпечує поєднання простоти форм із виразністю образів. Використання легкого, нерівномірного контуру, м’якої штриховки та умовної передачі деталей сприяє створенню динамічного і живого візуального середовища. [8] Такий підхід дозволяє уникнути надмірної деталізації та зосередити увагу на основних сюжетних моментах і емоційних станах персонажів.

Важливою перевагою обраного стилю є його відповідність віковим особливостям цільової аудиторії. Ілюстрації, що нагадують дитячий або напівдитячий малюнок, є більш зрозумілими та близькими для сприйняття, викликають довіру та сприяють емоційному залученню читача. Водночас використання професійних композиційних рішень дозволяє зберегти

естетичну якість та цілісність оформлення. Колористичне рішення, засноване на імітації кольорових олівців, передбачає використання м’яких, природних відтінків із помірною насиченістю. Такий підхід дозволяє створити гармонійну кольорову гаму, що не перевантажує сприйняття та підкреслює атмосферу твору. Фактурність штрихів і легка нерівномірність заповнення кольору додають зображенням виразності та підсилюють ефект ручного виконання. Обраний стиль також забезпечує можливість органічної інтеграції ілюстрацій у структуру сторінки. Скетчевий характер зображень дозволяє гнучко працювати з композицією, поєднувати ілюстрації з текстом, використовувати часткове накладання елементів, створювати візуальні акценти без порушення загальної гармонії макету. [5]

Таким чином, обране стилістичне та художнє рішення ґрунтується на результатах проведеного аналізу та відповідає як змісту літературного твору, так і сучасним вимогам книжкового дизайну. Використання стилю, що імітує малюнок кольоровими олівцями у поєднанні зі скетчевою мультяшною манерою, дозволяє створити цілісний, емоційно виразний та візуально привабливий образ книги.

РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА ГРАФІЧНО-ІЛЮСТРАТИВНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТА МАКЕТУ КНИГИ

2.1. Технічне завдання на розробку фірмового стилю

У межах кваліфікаційного проєкту технічне завдання спрямоване на розробку графічно-ілюстративного оформлення та макету книги Бориса Грінченка “Кавуни”. Основою для формування завдання є зміст і характер літературного твору, особливості дитячої книги як виду друкованої продукції, а також вимоги сучасного книжкового дизайну.

Коротка характеристика видання

Об’єктом проєктування є книга Бориса Грінченка “Кавуни”, для якої необхідно створити цілісне графічно-ілюстративне оформлення та макет внутрішнього блоку й обкладинки. Дане видання належить до сфери дитячої літератури, а тому має поєднувати пізнавальну, естетичну та комунікативну функції. Книга повинна бути не лише носієм текстової інформації, а й візуально привабливим об’єктом, який здатний зацікавити читача, створити емоційний настрій та полегшити сприйняття змісту. Твір “Кавуни” має художньо-образний потенціал для ілюстрування, оскільки містить побутові та природні мотиви, виразні сюжетні ситуації та образи, які можуть бути трансформовані у візуальну форму. Саме тому дизайнерське рішення повинно базуватися на тісній взаємодії тексту та ілюстрації, де зображення не просто доповнює літературний матеріал, а бере участь у створенні загального образу книги.

Загальні вимоги до проєкту

Проєктоване видання повинно бути візуально цілісним, зрозумілим для сприйняття та естетично привабливим. Основний акцент у розробці необхідно зробити на створенні такого художнього образу книги, який відповідає змісту твору, його настрою та особливостям дитячої аудиторії. Оформлення має бути гармонійним, не перевантаженим зайвими деталями,

але достатньо виразним для утримання уваги читача. Важливою вимогою є поєднання художньої виразності з функціональністю. Книга повинна бути зручною для читання, а її візуальна мова — доступною і логічною. У процесі розробки необхідно врахувати баланс між текстовою та зображувальною частинами, забезпечити зручне розміщення ілюстрацій, достатню кількість вільного простору та читабельність тексту.

Особливу увагу необхідно приділити створенню єдиного стилістичного рішення, яке охоплюватиме обкладинку, титульний аркуш, внутрішній блок, систему ілюстрацій, декоративні елементи та шрифтове оформлення. Усі складові макету повинні бути підпорядковані спільній художній ідеї, що забезпечить цілісність сприйняття видання.

Основна ідея та акценти проектування

У межах даного проєкту основний акцент робиться на створенні емоційно виразного, доброзичливого та доступного художнього образу книги. Оскільки літературний твір має легкий, образний і зрозумілий характер, дизайнерське рішення також повинно передавати відчуття простоти, тепла та безпосередності. Саме тому важливо виявити і підкреслити зв’язок книги з дитячим сприйняттям, природними мотивами та атмосферою живого, щирого оповідання. Проєкт повинен акцентувати увагу на ілюстративній складовій як одному з основних засобів комунікації з читачем. Ілюстрації мають не лише супроводжувати текст, але й підсилювати емоційне враження від нього, допомагати уявити сюжетні сцени, характер персонажів та середовище, у якому розгортаються події.

Бажана стилістика та кольорова гама

Для художнього оформлення книги обрано стиль, що імітує малюнок кольоровими олівцями з елементами скетчевої мультяшної манери. Такий підхід обумовлений необхідністю створення дружньої, емоційно теплої та візуально доступної атмосфери, яка буде близькою дитячій аудиторії. Імітація ручного виконання додає ілюстраціям відчуття щирості, живості та безпосередності, а також підкреслює творчий характер видання. Скетчевість

у даному випадку передбачає використання вільної, легкої лінії, помітного штриха, спрощення форм та певної умовності у трактуванні персонажів і середовища. Мультяшний характер образів допомагає зробити їх більш емоційно виразними, зрозумілими та привабливими для читача. Бажана кольорова гама повинна бути м’якою, гармонійною та природною. Доцільним є використання теплих і світлих відтінків, близьких до натуральної кольорової палітри: зелених, жовтих, червоних, блакитних, коричневих та інших кольорів, які асоціюються з природою, літом, рослинністю та побутовим середовищем. Кольори не повинні бути надто агресивними або перенасиченими, оскільки головною метою є створення комфортного та естетично приємного візуального середовища.

Також важливо, щоб кольорова гама відповідала характеру тексту та підтримувала загальний художній настрій видання. Обкладинка повинна бути більш акцентною та привертати увагу, тоді як внутрішні ілюстрації мають працювати більш делікатно та гармонійно у взаємодії з текстом.

Цільова аудиторія

Цільовою аудиторією проєктованого видання є діти молодшого та середнього шкільного віку, а також дорослі, які беруть участь у виборі книжкової продукції для дітей. Основна вікова група читачів передбачає потребу у зрозумілому, виразному та емоційно доступному візуальному рішенні. Для такої аудиторії важливими є чіткі образи, логічна композиція, гармонійне поєднання тексту та ілюстрації, а також емоційна привабливість книги.

Окремо слід враховувати й дорослу аудиторію, зокрема батьків, викладачів або осіб, які можуть обирати книгу для дитини. Для них важливими є якість художнього оформлення, естетичний рівень видання, його культурна цінність та відповідність змісту віковим особливостям читача. Таким чином, проект повинен бути орієнтований одночасно і на безпосереднє дитяче сприйняття, і на дорослого посередника у процесі вибору книги.

Технічні вимоги до проєкту

У межах дипломного проєкту необхідно розробити повний візуальний макет книги, який включатиме основні структурні елементи видання. До них належать: обкладинка, титульний аркуш, внутрішній блок, система ілюстрацій, декоративні елементи, шрифтове оформлення та загальна композиційна структура розворотів. Обкладинка повинна виконувати рекламно-комунікативну функцію, привертати увагу та відображати характер видання. На ній мають бути розміщені назва книги, ім’я автора та ключове графічне зображення, що репрезентує зміст або атмосферу твору. Внутрішній блок повинен містити текст твору, оформлений відповідно до вимог читабельності, а також ілюстрації, інтегровані у структуру сторінок. Ілюстративний ряд має бути стилістично єдиним та відповідати обраному художньому рішенню. При розробці макету необхідно забезпечити композиційну узгодженість усіх сторінок, продумати ритм чергування тексту й ілюстрацій, а також дотриматися єдиної системи оформлення. Шрифтове рішення повинно відповідати характеру книги та забезпечувати комфортне читання. Для основного тексту доцільно використовувати зрозумілий, читабельний шрифт із чіткою структурою знаків. Додаткові елементи, такі як заголовки чи декоративні акценти, можуть мати більш виразний характер, однак не повинні порушувати загальну стилістичну цілісність.

Щодо матеріального втілення, попередньо доцільним є використання паперу, придатного для якісного відтворення ілюстрацій, з достатньою щільністю та приємною фактурою. Для внутрішнього блоку може бути обраний матовий папір середньої щільності, який забезпечує комфортне сприйняття тексту та ілюстрацій без надмірного блиску. Для обкладинки доцільно передбачити більш щільний матеріал, що забезпечить міцність та презентабельність видання.

Приблизний строк використання видання

Книга як друковане видання розрахована на тривалий строк використання. На відміну від рекламної продукції короткочасного

призначення, дитяча книга може використовуватися протягом кількох років, зберігатися у домашніх бібліотеках, навчальних закладах або бібліотечних фондах. [4] Саме тому при її проектуванні важливо враховувати не лише естетичні, але й конструктивні та технологічні аспекти, що впливають на довговічність. Тривалий термін використання також передбачає необхідність створення такого візуального рішення, яке не втратить актуальності з часом. Тому доцільним є вибір стилістики, що поєднує сучасний підхід із достатньою універсальністю та емоційною зрозумілістю.

2.1.1 Розробка концепції графічно-ілюстративного оформлення книги

Розробка концепції графічно-ілюстративного оформлення є важливим етапом створення книжкового видання, адже саме на цьому етапі визначається загальний стиль книги, характер ілюстрацій, композиція сторінок та особливості візуального оформлення. Концепція допомагає сформувати цілісний художній образ видання та забезпечити гармонійне поєднання тексту й зображення. Під час створення концепції книги “Кавуни” Борис Грінченко було враховано зміст твору, його атмосферу, особливості дитячої аудиторії та результати проведеного аналізу аналогів. Основною метою стало створення оформлення, яке буде зрозумілим, емоційним та візуально привабливим для читача. Для художнього оформлення було обрано стиль ілюстрацій, що імітує малюнок графітними олівцями у скетчевій мультяшній манері. Такий стиль дозволяє зробити книгу більш живою та легкою для сприйняття. Ілюстрації виглядають так, ніби намальовані вручну, що створює атмосферу щирості та творчості.

Рисунок 2.1.1. Розроблені персонажі книги в скетчевому стилі

Скетчевий стиль передбачає використання легкої лінії, помітного штриха та спрощених форм. Завдяки цьому ілюстрації не перевантажують сторінку та добре сприймаються дітьми. Мультяшний характер персонажів допомагає зробити образи більш емоційними, виразними та зрозумілими для читача. Оскільки ілюстрації виконані у чорно-білій графіці, важливу роль у проєкті відіграє робота зі штрихом, тоном і контрастом. Для створення об’єму та передачі настрою використовується різна насиченість штрихування та поєднання світлих і темних елементів. Це дозволяє зробити зображення виразними навіть без використання кольору. Особлива увага приділяється фактурі малюнків. Видимий штрих графітного олівця створює ефект ручного виконання та додає ілюстраціям природності. Легка нерівність ліній і тонових переходів робить оформлення більш живим та емоційним.

Композиція сторінок побудована таким чином, щоб текст і зображення гармонійно поєднувалися між собою. Для цього використовується достатня кількість вільного простору, що полегшує сприйняття інформації та робить сторінки більш легкими візуально. Ілюстрації можуть частково взаємодіяти з текстом або виходити за межі композиційної сітки, що додає динаміки оформленню. Типографічне рішення також підпорядковане загальній

стилістиці книги. Для основного тексту обрано простий і читабельний шрифт, який забезпечує комфортне читання та гармонійно поєднується з графічними елементами. Заголовки та декоративні елементи мають більш виразний характер, але залишаються стилістично цілісними з усім оформленням книги. Особливістю розробленого видання є поєднання функцій художньої книги та розмальовки. З цією метою ілюстрації були виконані у чорно-білій графічній манері без кольорового заповнення, що дає можливість читачеві самостійно долучатися до оформлення книги. Такий підхід сприяє більш активній взаємодії дитини з виданням, перетворюючи процес читання на творчу діяльність. Концепція проєкту передбачає, що разом із книгою можуть реалізовуватися кольорові олівці, підібрані відповідно до стилістики оформлення. Завдяки цьому дитина отримує можливість не лише ознайомитися зі змістом твору, а й самостійно створювати кольорове вирішення ілюстрацій, проявляючи власну фантазію та художнє бачення. Кожен читач фактично стає співавтором візуального оформлення книги, що робить видання більш індивідуальним та емоційно цінним. Таке рішення має також освітнє та розвивальне значення, оскільки сприяє розвитку творчих здібностей, дрібної моторики, уяви, відчуття кольору та композиції. Крім того, процес розфарбовування допомагає дитині краще запам’ятовувати сюжет твору, уважніше розглядати ілюстрації та глибше занурюватися в атмосферу подій. Використання чорно-білих ілюстрацій у поєднанні з набором кольорових олівців дозволяє розширити функціональні можливості книги та зробити її більш цікавою й привабливою для сучасної дитячої аудиторії.

Таким чином, концепція графічно-ілюстративного оформлення книги “Кавуни” базується на поєднанні сучасного книжкового дизайну та ручної графіки. Обраний стиль ілюстрацій допомагає створити цілісний, емоційний та візуально привабливий образ книги, який відповідає змісту твору та особливостям дитячої аудиторії.

2.2. Проектування макету та верстка книжкового видання

Проєктування макету та верстка книжкового видання є важливим етапом створення книги, оскільки саме на цьому етапі формується структура сторінок, визначається розташування тексту та ілюстрацій, а також забезпечується цілісність візуального оформлення. Грамотно побудований макет впливає на зручність читання, сприйняття інформації та загальне естетичне враження від видання.

Композиція сторінок побудована на принципі достатньої кількості вільного простору, що дозволяє уникнути перевантаження та полегшує читання тексту. Текстові блоки мають чітку структуру та розташовані таким чином, щоб не конкурувати з ілюстраціями. Для основного тексту використано простий та читабельний шрифт, який забезпечує зручність читання та відповідає загальному стилю книги. У процесі верстки значна увага приділялася взаємодії тексту та зображення. Ілюстрації органічно інтегровані у структуру розворотів і підтримують композиційну цілісність сторінок. Частина ілюстрацій займає окрему сторінку або більшу частину розвороту, що дозволяє створити візуальні акценти та підсилити емоційне сприйняття окремих сцен твору.

Особливістю макету є асиметричне розташування окремих елементів, що додає композиції динаміки та робить оформлення більш сучасним і живим. При цьому загальна структура сторінок залишається впорядкованою та гармонійною. Для підтримання єдиного стилю у макеті використано декоративні графічні елементи та повторювані мотиви, які поєднують окремі розвороти між собою.

Верстка книги також враховує особливості ілюстративного стилю. Оскільки зображення виконані у чорно-білій графічній манері, важливим було забезпечити достатній контраст між текстом, фоном та ілюстраціями. Це дозволило зробити сторінки візуально збалансованими та комфортними для сприйняття.

Під час проектування макету було враховано не лише естетичні, а й функціональні вимоги до книжкового видання. Розташування елементів, розміри полів, структура текстових блоків та співвідношення ілюстрацій із текстом побудовані таким чином, щоб забезпечити зручність користування книгою та цілісність її оформлення. Додатково під час створення ілюстраційного ряду важливим аспектом було дотримання єдиного стилістичного підходу в усіх сценах книги. Це означає, що всі ілюстрації виконані в однаковій графічній манері, з використанням схожої товщини лінії, характеру штриха та принципів побудови форми. Завдяки цьому вдалося досягти візуальної цілісності видання, де кожна сторінка логічно пов’язана з попередньою та наступною.

Окрему увагу було приділено роботі з деталізацією. Ілюстрації навмисно не перевантажені дрібними елементами, оскільки основний акцент зроблено на загальному сюжеті та емоційному стані сцен. Такий підхід дозволяє дитячій аудиторії легше сприймати зображення, швидше зчитувати зміст і не втрачати увагу на другорядних деталях. Водночас важливі об’єкти та персонажі виділяються за рахунок контрасту, композиційного центру та більш активного штриха. Також у процесі роботи враховувався принцип ритму в ілюстративному ряді. Це проявляється у чергуванні більш насичених композицій із великими ілюстраціями та більш спокійних сторінок, де зображення займає меншу частину площини. Така побудова дозволяє уникнути візуальної монотонності та робить читання книги більш динамічним і цікавим. Важливою складовою художнього вирішення стало також передавання простору та глибини в межах чорно-білої графіки. Для цього використовувалися різні типи штрихування, варіації щільності лінії та умовне розділення планів (передній, середній і задній). Це дозволило створити відчуття об’єму навіть без використання кольору, що є важливим для графітної стилізації.

2.3. Проектування макету та верстка книжкового видання

У процесі проектування книжкового видання важливу роль відіграє не лише художнє оформлення, але й правильна організація внутрішньої структури книги. Саме макет та верстка формують цілісність видання, забезпечують логічне розташування елементів і створюють комфортні умови для сприйняття тексту та ілюстрацій. Основою проектування стала ідея створення візуально легкої книги з гармонійним поєднанням графіки та тексту. Оскільки видання орієнтоване на дитячу аудиторію, важливо було уникнути перевантаження сторінок великою кількістю елементів. Саме тому композиція макету побудована на принципі відкритого простору, де кожен елемент має власне місце та не заважає сприйняттю інших компонентів сторінки. При створенні верстки було враховано особливості ілюстративного ряду. Чорно-біла графіка з помітним графітним штрихом потребувала стриманого та збалансованого макету, тому основним фоном сторінок залишено білий простір. Це дозволило підкреслити фактуру ілюстрацій та зробити їх головним візуальним акцентом книги.

Значна увага приділялася побудові розворотів. Кожен розворот проектувався як окрема композиція, де текст та ілюстрації взаємодіють між собою. У деяких випадках зображення займають домінуючу частину сторінки та створюють емоційний акцент, тоді як текст розташовується компактніше. В інших розворотах композиція більш стримана, що забезпечує ритм та візуальне чергування впродовж усієї книги. Під час верстки важливим стало створення єдиної системи розташування текстових блоків. Основний текст вирівняний таким чином, щоб забезпечити зручність читання та цілісність сторінки. Для цього було продумано ширину текстової колонки, міжрядкові інтервали та систему полів. Таке рішення допомагає уникнути візуального перевантаження й робить сторінки більш впорядкованими.

Типографічне рішення також відіграє важливу роль у формуванні загального вигляду видання. Для основного тексту використано шрифт із простою та читабельною формою літер, який добре поєднується зі скетчевою

графікою ілюстрацій. Заголовки та окремі декоративні елементи мають більш виразний характер, однак залишаються стилістично узгодженими із загальною концепцією книги. Також окрему увагу було приділено взаємодії ілюстрацій із текстом. У макеті зображення не ізольовані від текстових елементів, а інтегруються у структуру сторінки. Подекуди ілюстрації виходять за межі текстового блоку або частково взаємодіють із композицією розвороту, що створює більш живий та динамічний характер оформлення.

Для підтримання цілісності оформлення у верстці також використано повторювані декоративні елементи та графічні акценти. Це допомагає об’єднати окремі сторінки у єдину композиційну систему та формує впізнаваний стиль книги. Декоративні деталі не перевантажують сторінки, а лише доповнюють основне оформлення.

Під час проектування макету враховувалися й технічні аспекти друку. Було продумано розташування елементів відносно обрізного формату, внутрішніх полів та місця згину розворотів. Це дозволяє забезпечити правильне відтворення макету у друкованому вигляді та зберегти композиційну цілісність усіх сторінок.

ВИСНОВКИ

У дипломному проєкті було виконано розробку графічно-ілюстративного оформлення та макету книжкового видання “Кавуни” Бориса Грінченка. Робота була спрямована на створення цілісного художньо-образного рішення дитячої книги з урахуванням сучасних вимог книжкового дизайну, особливостей сприйняття цільової аудиторії та специфіки літературного твору. У процесі виконання проєкту було проаналізовано літературне джерело, що дозволило визначити його сюжетні, образні та стилістичні особливості. Встановлено, що твір “Кавуни” має просту композиційну структуру, виразні побутові та природні мотиви, а також

емоційно зрозумілу подачу, що створює передумови для його ефективного візуального переосмислення у форматі дитячого книжкового видання. На основі аналізу сучасних аналогів книжкового дизайну було визначено актуальні принципи оформлення дитячих видань, серед яких: поєднання тексту та ілюстрації як єдиної системи, домінування емоційно-образного підходу, використання стилістичної цілісності та важливість композиційного балансу сторінки. Отримані результати стали основою для формування власного дизайнерського рішення.

У межах проєкту було розроблено концепцію графічно-ілюстративного оформлення книги, яка базується на стилізації під ручний малюнок кольоровими олівцями із використанням скетчевої манери. Обраний стиль дозволив передати емоційність, природність та доступність візуального образу, що відповідає дитячому сприйняттю та змісту твору. Було визначено принципи побудови ілюстративного ряду, характер композиційних рішень та загальну стилістику видання. Окремо було вирішено завдання композиційної організації сторінок. Встановлено, що використання вільного простору та збалансованого розміщення тексту й ілюстрацій забезпечує кращу читабельність та візуальну легкість видання. Ритмічна побудова розворотів дозволила створити чергування різних за насиченістю сторінок, що позитивно впливає на сприйняття книги в цілому. Також було розроблено типографічне рішення, орієнтоване на зручність читання дитячою аудиторією. Використано простий і читабельний шрифт, визначено оптимальні параметри набору тексту та побудовано ієрархію текстових елементів. Це забезпечило функціональність та логічну структуру видання. У процесі верстки було сформовано єдину систему оформлення книги, де всі елементи — текст, ілюстрації та декоративні деталі — підпорядковані спільному стилістичному рішенню. Також враховано технічні вимоги до друку, що забезпечує можливість подальшої реалізації макету у поліграфічному виробництві.

Отже, у результаті виконання дипломного проєкту було досягнуто поставленої мети — розроблено цілісне графічно-ілюстративне оформлення та макет книги “Кавуни”, яке відповідає художнім, функціональним та композиційним вимогам сучасного книжкового дизайну. Усі поставлені у вступі завдання виконано в повному обсязі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пономаренко О. В., Кравченко О. В. Вплив ілюстрацій у книжковому дизайні на сприйняття читача // Український мистецтвознавчий дискурс. – 2024.

2. Куленко М. Основи графічного дизайну. – К.: Кондор, 2007.

3. Шевченко В. Е. Графічна організація друкованого тексту та його художня інтерпретація // Наукові записки. – 2001.

4. Сеньківський В. М., Козак Р. О. Автоматизоване проєктування книжкових видань. – Львів, 2008.

5. Пасічний А. Лекції з основ графічного дизайну. – 2016

6. Хеллер С., Вієрінга С. Ілюстрація: процес, ідеї та стиль. — Харків : Vivat, 2019.

7. Беннетт А. Design: A Beginner’s Guide. — London : Thames & Hudson, 2017.

8. Арнхейм Р. Мистецтво і візуальне сприйняття. — Київ : Основи, 2002.

9. Dabner D., Stewart S., Zempol E. Graphic Design School. — London : Thames & Hudson, 2014.

10. Male A. Illustration: A Theoretical and Contextual Perspective. — London : AVA Publishing, 2007.

Електронні ресурси

1. Як створити книгу з ілюстраціями. URL: https://isbn.com.ua/stvoryty-knyhu-z-ilyustratsiyamy/ (Дата звернення: 04.05.2026).

2. Сучасний підліток і художній твір: комунікація крізь призму медіа. URL: https://medialiteracy.org.ua/suchasnyj-pidlitok-i-hudozhnij-tvir-komunikatsiya-kriz-pryzmu-media/ (Дата звернення: 04.05.2025).

3. "Створення та дизайн книги. Ілюстрація". URL: https://vseosvita.ua/library/stvorennia-ta-dyzain-knyhy-iliustratsiia-798880.html (05.05.2025).

4. Як створюються шедеври? URL: https://lira.dp.ua/blog/yak-stvoryuyutsya-shedevri.html (Дата звернення: 05.05.2026).

5. Сила чорно-білого: психологія графіки. URL: https://life-art.com.ua/syla-chorno-bilogo-psyhologiya-grafiky/ (Дата звернення: 06.05.2026).

ДОДАТКИ

Додаток А. Планшети для захисту

